

Data for CHR-registrerede andehold i Danmark

Fagligt notat fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

Dato: 27. november 2020 | 90

AARHUS
UNIVERSITET

DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Datablad

Fagligt notat fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

Kategori: Rådgivningsnotat

Titel: Data for CHR-registrerede andehold i Danmark

Forfatter: Niels Kanstrup

Institution: Aarhus Universitet, Institut for Bioscience

Faglig kommentering: Liselotte Wesley Andersen, Thomas Kjær Christensen og Aksel Bo Madsen

Kvalitetssikring, DCE: Jesper Fredshavn

Sproglig kvalitetssikring: Aksel Bo Madsen

Rekvirent: Miljøstyrelsen.

Bedes citeret: Kanstrup, N. 2020. Data for CHR-registrerede andehold i Danmark. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. 6 s. - Fagligt notat nr. 90
https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notatet_2020/N2020_90.pdf

Forsidefoto: Niels Kanstrup

Sideantal: 6

Indhold

1	Baggrund	4
2	Metode	4
3	Resultater	5
4	Beregningsmodeller	5
5	Øvrigt	6

1 Baggrund

Miljøstyrelsen har den 13. november 2020 anmodet Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) om at lave en gennemgang af de data, der p.t. foreligger for opdræt af gråænder jævnfør Det Centrale Husdyrbrugs Register (i det videre benævnt CHR-registeret). Baggrunden herfor er, at Vildtforvaltningsrådets Udsætningsudvalg af Fødevarestyrelsen (FST) har fået forelagt FST's registreringer af besætninger med hold af gråænder og ønsker en præcisering af data. Opgaven er beskrevet som følger:

Besætninger med hold af gråænder til produktion af æg og videresalg af æg eller ællinger er registreret i CHR-registeret, som varetages af Fødevarestyrelsen. Registeret er offentligt tilgængeligt. I registeret er der for nuværende ca. 17 besætninger med hold af gråænder. Idet registeret ikke differentierer imellem ænder, andrikker eller ællinger og heller ikke automatisk har et udløb for de indberettede oplysninger, er oplysninger ikke tilstrækkelige til at danne sig et overblik over den reelle produktion af æg og ællinger til udsætning.

På den baggrund ønskes DCE at rette telefonisk henvendelse til de i CHR-registeret registrerede besætninger med gråandehold (art: gråænder, besætningstype: gråandehold) og via et af DCE udarbejdet spørgeskema tilvejebringe følgende oplysninger, med henblik på at kortlægge den årlige produktion af ællinger til udsætning:

- Er de registrerede oplysninger opdaterede for 2020? – Hvis ikke ønskes opdaterede tal i henhold til nedenstående

- Af de indberettede tal ønskes en redegørelse for andel andrikker, gråænder og/eller ællinger

- Hvor mange ænder har andeholdt haft til æglægning i 2020?

- Hvor mange æg har dette andehold produceret i 2020?

Ovenstående oplysninger bedes indarbejdet i et notat sammen med en beregningsmodel for antal producerede ællinger i 2020, hvoraf nøgletal for æglægning (per and), klækningsprocent og overlevelsesrater fremgår i beregningerne.

2 Metode

Undersøgelsen blev gennemført ved telefonopringning til de besætninger, der fremgår af CHR-registeret med gråandehold. Telefonnumre blev eftersøgt på internettet via de besætningsdata, der fremgår af CHR-registeret. Telefonsamtalen blev struktureret ud fra følgende oplæg:

Jeg ringer fra Aarhus Universitet, Kalø. Vi har en opgave for Miljøstyrelsen, hvor vi forsøger at få uddybende oplysninger om de hold af gråænder, der fremgår af CHR-registeret. Jeg håber, du vil deltage.

Sp. 1: Er de xx ænder, der står anført for din besætning gældende for sæsonen 2020? (Bekræftes eller revideret tal anføres).

Sp. 2: Af det gældende antal (aktuelt eller revideret): Hvor mange er ænder, hvor mange er andrikker (hanner), og hvor mange er ællinger? (Antal for hver type anføres).

Sp. 3: Hvor mange æg/ællinger har ænderne produceret i 2020? (Antal noteres).

Uddybende spørgsmål og dialog gav en række yderligere oplysninger bl.a. for klækningsrate, overlevelse i opdrættet og afsætning. (Noteres).

Der var 17 besætninger, der per november 2020 havde registreret hold af gråænder. Heraf var 6 besætninger registreret hos 2 bedrifter (3 hver), således, at der i alt var 13 bedrifter, der skulle kontaktes. Den telefoniske kontakt blev afviklet i uge 47 og 48 2020. Én bedrift kunne ikke nås per telefon. Således bygger følgende datasæt på kontakt til i alt 12 bedrifter svarende til 16 besætninger, der repræsenterer 98 % af det samlede CHR-register-opgivne antal gråænder i 2020, der er 27.092.

3 Resultater

Der er følgende resultater af forespørgslen:

- For 9 besætninger svarede det angivne tal for 2020 til det i CHR-registeret opgivne tal, svarende til samlet 15.649 avlsænder.
- For 2 besætninger på en af de bedrifter, der havde 3 besætninger, var anført 10 ænder, men dette dækkede ikke over et egentlig antal ænder, men var anført proforma, fordi ejeren mente, at de to besætninger ville udgå af registeret, hvis de blev anført med nul ænder.
- 3 bedrifter havde ikke længere avlsænder, hvilket samlet svarer til en reduktion på 1.423 fugle.
- For en bedrift skulle antallet justeres ned fra 2.500 til 2.100 fugle.
- For en bedrift dækkede det opgivne antal 7.000 ællinger, som er indkøbt hos anden dansk bedrift.
- Bedrifterne gav oplysninger om fordelingen mellem ænder og andrikker, der varierede mellem 3-6 ænder per andrik.
- Nogle bedrifter oplyste om antal æg per and og andre om antal klækkede ællinger per and.
- De fleste kunne oplyse om klækningsprocent og overlevelse i opdrættet. For disse tal er der en væsentlig variation fra år til år og imellem bedrifterne.
- Antallet af brugbare æg per and lå imellem 30 og 50.
- Antallet af udrugede ællinger per and var hos en bedrift 35-38.
- Klækningsprocent blev angivet i intervallet 60-80 % (med store udsving fra år til år).
- Overlevelsen i opdrættet blev af flere angivet til ca. 95 % og af en enkelt til >97%.

4 Beregningsmodeller

Hvis der tages udgangspunkt i de oplysninger, som er givet for de specifikke besætninger, fremkommer følgende beregning.

- Det korrigerede (2020) antal avlsænder var **17.499**.
- Ud fra antallet af avlsænder og de enkelte besætningers oplysninger om kønsfordeling beregnedes antallet af æglæggende ænder til **13.456**.

- Ud fra enten oplysninger om antal æg pr. and og tilsvarende klækningsprocent eller antal ællinger pr. and beregnes det samlede antal klækkede ællinger til **352.237**.
- På basis af de samlede oplysninger om overlevelse i opdrættet fastsættes dette til 95%, uanset om ællingerne sælges som daggamle eller udsætningsklare, og på dette grundlag beregnes den samlede produktion af salgs- eller udsætningsklare ællinger til **334.625**.

Hvis der tages udgangspunkt i følgende nøgletal vurderet som gennemsnit fra oplysninger givet af de kontaktede besætninger:

- Kønsfordeling: 4,5 and pr. andrik (82 % ænder af avlsfugle).
- Æg pr. and: 40.
- Klækket ælling pr. æg: 0,7
- Overlevet ælling pr. klækket ælling: 0,95.

bliver beregningen:

- **17.499** avlsænder.
- **14.522** æglæggende ænder.
- **580.876** lagte æg.
- **406.614** klækkede ællinger
- **386.283** salgs- eller udsætningsklare ællinger.

Vi vurderer, at førstnævnte beregningsmodel er den mest retvisende.

5 Øvrigt

På basis af samtalerne noteredes desuden følgende iagttagelser:

- Opdræt og udsætning af gråænder er kompleks. Der er nogle få store bedrifter, der står for hovedparten af produktionen. De leverer æg og daggamle ællinger til andre bedrifter, som udruger og opdrætter til egen udsætning eller videresalg, og sælger ligeledes udsætningsklare ænder direkte til den endelige bruger. Enkelte producerer kun til egen udsætning.
- De ikke-korrigerede tal i CHR-registeret pr. november 2020 er et udtryk for en blanding af disse typer og giver derfor ikke et korrekt grundlag for en estimering af produktionen.
- Der såvel eksporteres som importeres gråænder (herunder æg) til udsætningsformål.
- En enkelt bedrift, som også er involveret i udsætning af gråænder, oplyste, at vedkommende med fortsæt ikke indberetter oplysninger om udsætning, da dette efter vedkommendes vurdering er i strid med reglerne for videregivelse af oplysninger om anden mands ejendom. Vedkommende anførte, at han havde meddelt Miljøstyrelsen dette.
- Det er et generelt indtryk, at systemet til indberetning af oplysninger om udsætning af ænder ikke giver et retvisende billede af den reelle udsætning.